

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 5 frt. — kr.
Fél " . . . 2 frt. 50 kr.
Negyed " . . . 1 frt. 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt. — kr.

Hirdetések

a legutányosabban számítottanak.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Bajai Állami Tanítóképzőintézet.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Előfizetési felhívás a

„BAJA” című vegyes tartalmu hetilapra.

Előfizetési feltételek:

negyed évre . . . 1 frt. 25 kr.
fél " . . . 2 " 50 "
egész " . . . 5 " — "

Vidéki előfizetéseket legzélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását és anyagi támogatását kéri honfiai üdvözléttel

a „BAJA” kiadója.

Válasz

a „Még egyszer a bajai Iparos Ifjúsági egylet” cz. cikkre.

A „Baja” f. évi 47. számában foglalt vezércikk, úgy látszik, válasz akar lenni az általam írt s e lap 45. számában közölt felszólalásra.

Ami kérdés cikk irásánál nem vezérelt engem semmi önérdék, feltűnő vagyó viselkedés, avagy bármi más indok, melyet cikkző egyleti tag ur elég meggondolatlanul gáncoskodásnak nevez, hanem csupán az a tiszta meggyőződés sugalta kötelesség.

Kötelességemnek ismertem ugyanis egy jóakaratu figyelemztetés által az egylet vezetőinek észbe juttatni, hogy

TÁRCSA.

A HAJÓ.

Mérhetlen tenger kebelem,
Az indúló háború,
E vész szörnnyüségén csak
Egy vítorlászórnny lobog.

A vítorla árboecánál
A remény jóképű néz,
A remény mellett burkolatlan
Lelkem áll, a tengerész.

Bám keserviből készült a
Lelkemnek ringó ladik,
Mely haragból hullámoktól
Szerte-s visszahagyaték.

Volt ez ifju tengerésznek
Egy vezető csillaga:
A legszebb lány, a legszebb lány
Szemefényes csillaga.

Újra felzúg a tenger nagy
Strozzát engővel,
Most hús tengerész! most székla,
S örömy közt ártórnai kell!

De! — sziklától az árboctörzsz
Habokan lejt el tovább;
S dűlva látom már örökre
Ott jóvóm szép vészlatát.

Hol van a szép lány vezérle
Szemfényes csillaga?
Kitűnt! csillag se volt az,
Egy csalárd állfny vála.

az egyletnek nem azért vannak alapszabályai, hogy azokat tökéletesen melőlvé egyedül csak önféjük után működjenek, hanem ellenkezőleg szorosan ahhoz ragaszkodva, az azokban megjelölt irányban kell az egyletet a kitűzött célhoz vezetni.

Pedig hogy a bajai iparos ifjúsági egylet szorosan nem tartja be alapszabályait, beismeri cikkírő ur is, midőn fölhozza, hogy az egyletnek van dolárájája, és hogy a hangversenyek alkalmával a szavallat is föl van véve a műsorba.

Mert ép e két dolog az, — mely dacára annak, hogy az iparos ifjak művelődésében nagy szerepet játszik — nincs az egylet alapszabályaiban, mint a cél elérésére szolgáló eszköz említve.

Czikkező egyleti tag ur további neveltségese akarja tenni felszólalásom azon pontját, mely a felolvasásokról szól. Persze, úgy értelemben mint azt ő veszi, nem is lehet az máskép.

De én, és velem együtt minden értelemben iparos, nem is azt akarjuk, hogy az egylet tagjai a felolvasások által Baja város művelt közönségének élvezetes estéket szerezzenek, mert az nem hivatása az egyletnek, és azt kívánni csakugyan neveltségese lenne.

Lehet azonban, hogy ön a felolvasások szoros fogalmával — az iparos ifjúsági-egyletnek — nincs tisztában, (amin különben nem csodálkozom, hogy miért, azt ön legjobban tudhatja,) azért,

hogy azt ön is felfogni bírja, ez alkalommal bővebben megmagyarázom.

Vegyük pl, hogy az egyletben vagy 10-15 czizmadia ipart üző tag van. Ezek azután önmaguk közt elmondják, illetőleg megvitatják, mikép lehetne egyik vagy másik anyagot előnyösebben feloldozni, czélszerűbben használni, szóval miként lehetne valamely munkát jobban, szebben és rövidebb idő alatt elkészíteni.

Ugyan azt lehetne tenni minden szakmában, nemcsak a csizmadia iparnál.

Ilyenkor azután a laikusok talán még az ön által feltalált (de nem feltalált!) csirizről is tudnának valamit mondani.

Ily értelemben, úgy hiszem, beláthatja ön is, hogy a felolvasások még sem oly jelentéktelen — még kevésbé neveltségese — tényezők honi iparunk felvirágztatásában és iparos ifjaink művelődésében, mint azt ön föltüntette.

Ami a könyvtárt illeti, hagyjuk azt uram, mert én föl nem foghatom, hogy juthatott az egylet egyszerre 60 kötetnyi könyvhöz, holott rövid idővel ezelőtt még csak alig volt egy kettő, és az újabb időkben nyilvános gyűjtést vagy ezen czélra jövedelmező hangversenyt sem rendeztek.

Ami válaszában többi pontjait illeti, arra nem felelhetek, mert nézeteimet nemcsak hogy ferdén fogta fel, de arra még ferdébben replikált.

Egyébként ez ügyet részemről — e válasz megadásával — befejeztem tekintem.*)

Baján, 1880. sept. 28.

Kalmár Reszö.

Az állandó színház

ügyében vettik a következő sorokat:

Baján, 1880. október hó 4-án.

Van-e az állandó színháznak már némi alapja s ha igen mennyi, nem tudom, de hogy a „bajai katolikus öfegyletnek” tizezer forintot felüli összege a helybeli takarékpénztárban csekély kamatra van elhelyezve, azt biztosan tudom.

Ha részvények alapján állandó színház létesülne, ha czélszerű tervezetés, megfelelő létesítés, lelkiismeretes kezelés mellett biztosra vehetjük, hogy a színházi részvényekbe fektetett tőke legalább is 6%-os kamatot jövedelmezni fog, igen nagy lendületet adna az egész színház ügynek, ha a nöegylet elhatározná, hogy egész tőkét kamatozó színházi részvényekben fektetné. A nők legjobban szeretik a színházat látogatni, a nőkre nézve ez az egyedüli nyilvános alkalom, hol a művészet és irodalom remekeiben gyönyörködve, szellemi kinccseket, melyekhez ők könnyen nem férhetnek, mint a férfiak — gyarapít-

*) Mi is!

Szerk.

Vasze van minden, minden! nincs

Akt ennyit visszaad.

S nékem — mert az bánatom — csak

A hánytvert hajó maradt.

Hengl Adolf.

A szerelem ereje.

Franciaiból szombaton.

BLITZ SÁNDORTÓL.

(Folytatás)

Igy multak el nyugodtan és áldásdúsan az ifju Henrick napjai, midőn a forradalom furijája felemelő fejt, szivertrendítő iszonyt és borzadalmat terjesztve egész Franciaországban.

A marquisnak is — hacsak számosokhoz hasonlóan nem akart a vérpádra vonzólatni, — hazájának kedves följét el kellett hagynia. — Ne kívánja grófnő, hogy lejárjon azon fájdalom, mely a marquisnak és fogadott fiának keblét átrezgő, midőn bűtelt szívet végbuszt mondának a kastélynak. Örökké felelhetetlen pillant lesz az előttem! Ép a dombról menék le, midőn az alkonyodó nap, ragyogó aranyfőlját a fák sudaraira veté — és én —

„On gróf úr, jól értem? — szakítá félbe a grófnő.

„Ah, grófnő, az elbeszélés hevében Henrick helyébe képzeltem magamat, de megjárem, többé nem lesz alkalma így ügyetlenségéről valódni . . . A két szökevény — hogy elbeszélésemet folytassam — háborítlanul érkezik a tengeri kikötőhöz, hol — mint előre is értesültek — alkalmuk nyílt Angolbanba átutazniok, de nem lettek még egy csempészháznál, mely roppant díjt kö

vettél. De — mit tehettek egyebet? — megfizették, és hajóra ültek.

Ugyanazon hajón egy gyönyörű hölgy volt, ki egész utazás alatt nem szűnt meg sirni. A többi utazó nem igen törődött a szép nő könyeivel; elég volt saját sorsukat viselni. Csak a marquis — kinek nemes szive mindig együtt érzett mások szenvedéseivel — igyekeék őt vigasztalni, és az ifju szerencsétlen reá bíza könyűinek titkát.

B . . . kisasszony volt, Franciaország legelőkelőbb családjainak egyikéből. Majdnem mindenkül rokona a vérpádon mult ki szemre láttára, és csodának volt nevezhető, hogy egy öreg hű szolga kíséretében megmenekülhetett a „guillotine” elől; azonkívül még egy kis pénzösszeget is menthetett meg. Reméltetésben és ijedelmeben gyalog jött a bretagnei kis kikötőbe, és csak könyűinek és szerencsétlen helyzetének sikerült a kapitányt reá bírni, hogy azon csekély összegért, mely mindent képez, Angolbanba szállítsa. Ez elbeszélés mely hatással bírt a marquisra, és titkon emlékkedett: Mert segíthetne a szerencsétlen hölgyön? Miképpen legyen belőle Angolországban, előkelő cülehez szokva nem tudja magát kezének munkájával fentartani. Nem juthatott-e szépsége és tapasztalatlanlaga folytán oly sorsra, mely szomorubb a halálnál? A marquis az egyedüli módot, melylyel az ifju hölgyet megmenthetné, — anélkül, hogy becsületes nevéét megfoszsa — abban találta, hogy kezével megkínálja. A marquisban — noha már ötvenes — meg volt azon anyagi és szellemi eret, mely tiszta erkölcsök, nyugodt lelkiismeret, és korlátolt élet mellett e kort a Jéru legszebb korává teszük. — Megkérte az ifju nő kezét, és elnyeré. — S az ifju Henrick az immárv marquisban szerető nővért talált.

De fájdalom, a kis család boldogsága nem sokáig tartott. Házasságok harmadik évében meghalt a marquisné; egy leánykának, egy anyagi gyermeknek adva életet. — E piciny, gyengéd virágot a számótörtek öröme, vigasztalás küldte az ég. Mit szóltak önnök grófnő e gyermekről? Felűtt és gyorsan fejlődött; már harmadik évében a legesbítőbb teremtény volt, ki megtekinteni nem lehetett anélkül, hogy szenvedélyesen meg ne szeressék. A marquis, — ki nevével legnagyobb boldogságát látta vissza szólni, a gyermek jelenlétét legfőbb szerzettségének ártatlan okozóját soká ki nem állhatta, és a kicsinynek annál gyengédebb szeretettel csüngött egyetlen barátján Henrick grófnak, ki tanította és nevelte föl. A marquis csak annyit menthetett meg vagyonából, hogy a legnagyobb takarékszállás elhízott és egy szolgálón kívül egyéb cselédséget nem tarthatott. Henrick a kicsinykének, — de hogy is nevezük hősönként? —

A grófnő e kérdésre zavarba jött. „Aminek valóban hívják” — mondá.

Az öröm sugara ragyogott fel a gróf arcán az folytató: „Megengedő, hogy hősönnek a Henrick nevet adjam, kölcsönözze hősönöknek saját nevét, ez szerencsét hozhatna kis történeteskönyvünknek.”

A grófnő mosolygott. „Amit tetesik, — ha észnepek találja nevetem” —

„Oh — vágott közbe hével a gróf — hiszen jól tudja, hogy minden név közzel ez a legkedvesebb előttem! Tehát Henrick barátja, tanítója és nevelője lett a kis Berthának, mi több magára vállalt: gondoskodni szép arany hajfűtéről, piciny öltözékéről, megtanítá lilomkacsiót egybuszútsónál, és hű imára a mennyek urához sújtott átjárt, korán elhunyt anyjéért — és ama gonosza

hatják s biztosan tudom, ha az egylet tagjait egyenkint megszavatoltok, mind egyik szives készséggel ez indírványt magáévá tenné.

Azt fogják talán ellenvetni, hogy a nőegylet névze jótékony cizlokra van gyűjtve! Hát az állandó színház nem jótékony cél és mindnyájukra névze? Azután meg nem is megy veszendőbe a tőke, hanem hozhat annyi vagy több kamatot mint jelenleg a takarékpénztári kezelés mellett. Hogy. Ily értekezlet jótékony példát nyújt azoknak is biztatlanság szolgálat, talán a helybeli izraelita nőegylet is követné e nemes példát s az állandó színház eszméje, mely jelenleg még nagyon a homályos felhők között lebeg — testet öltene s hatalmas lépés sel a valóslátához közelédek.

Egy nőegyleti tag.

Felhívás

egy Bács-Bodrogh vm történelmi társulat érdekében.

Országunk történelmi múltjának részleteiből felderítése érdekében igen örövendő eszozalmak indultak meg már évek előtt. Az országos magyar történelmi társulat nyomán több vmegye, vidék és város buzogkodik ezen dicsegetésre méltó tevékenységben: kutatja alapitójának, s ősei nek viselt dolgai, területének történelmi viszontagságait; mostani állapotának fokozatos fejlődését. Levélátáram többé nem eufedeve a mely és a por áldozatai, fáradszhatatlan munkák kesz szozalommal lapozgatják a régi iratokot, feloldják a százados kötelekeket és megszólalnak a hosszú némaságra elítelt volt okmányok, a melyeket mindentudón felkutának, hogy világosságot derítsenek a rég elmúlt idők homályára. Kiassák a régen föld alá került ősi épülete romokat és egyéb régiségeket, hogy ezek is tanúságot szozlaltassanak tisztelőre méltó apának eddig még ismeretlen nyilvános és magánéletére, a melyet tanulmányos példa gyánant magunknak felállítani akarunk. Szóval alig van már vmegye vagy nevezetesebb község és hazában, mely a történelmi emlékeit ne gyűjtene össze, vagy pedig multja

történetének megírására egyes hirve sebb történetírókat meg ne nyert, vagy pályadíjjakkal versenyre ne buzdított volna.

S csak épen a mi vmegyénk, országnaknak területi és anyagi tekintetben ezen második vmegyéje ne tegyen semmit ezen ügyben? Tovább is tőrjűk-e a mindnyájunk által annyiszor fájdalommal elpanaszolt szomorú let-hargati s télenséget? Megengedjük-e, hogy tovább is országszerte méltán meg-róhassák szellemi nézőpontjainkat? — Nem, ennek nem szabad továbbra így maradnia.

Ha valakinek, nekünk van okunk sietni, a sok évi mulasztások hibáit minél tömegesebb vállalkozással kitar-tóbb szozalommal és szerényebb muu-kával helyre hozni. Sietnünk kell a vmegye multjára vonatkozó s az egész országban elszört adatokat összeszede-getni és a már különben is nagyon megfogott okmány és adatkészletet és régiségeket a teljes elpusztulás elől megmen-tés és feldolgozni, hogy azok alapján vmegyénk multját minden oldalról ér-delemesen feltüntethessük.

De ezen nagy munka nem lehet csak egy ember dolga, egy ember meg-feszített erejét is fölülmulja a sok ne-hézség, melylyel meg kell küzdeni. De helyesebb is, ha többen, ha mindnyájunk-nak nyílik alkalmunk hazafii kötele-ségünk egy részét e téren is buzgó lélekkel leróhatni. — Csak az erőgyesítés, a célszerű terv és munkalozászt elve szerint munkálkodva közelíthetjük meg ezen szép célt, a melyet nemcsak vmegyénk, és szűkebb hazánk iránti kö-telességünk, hanem egész nemzetünk és hazai tudományosságunk fejlesztése iránt tartozó szent köteleességünk is szab élénk.

Quantum potes, tantum aude! Aki mennyit bír annyit tegyen! — A kinek szívét e szent köteleesség érzet tölti el, és a ki jó akaratot és némi tehetséget is érez magában ama feladat megoldá-sára, az sorakozzék, és kísérsítük meg egyesült erővel a szent célt tehetés-günkhöz képest elérni. Gyengességünk érzete és tulzerényesség ne tartson vissza ezen átvös eszme valóslátásától és kés-zséggel adozzunk a hazafiság oltárán, nehogy vétkes hanyagságról vádolhasson az utókor.

emberek megtéréseért, kik elrablák tőle honát, és oly sok vést hoztak övéire. Megtanítá őt hazájának történetére és nyelvére, kivette a zord lombos erdőbe, a tavasz ékeben tündöklő rétre, megismertette a virágok tulajdonságait, melyeket ő egy szeretett — és ah! az édesen, gyégyedén szerető gyermek elhagyá azóta szegény Henricket.

A grófnő a történetet szembetűnő za-varrál, de egyszersmind feszült érdekekkel hallgató. Többöszr nyíltak meg síkjai, hogy a grófot, ki meleg érzelémmel beszélt, félbeszakítsa, de nem volt képmes egy hangot sem kiejtteni, és csak midőn a gróf megállapodott, felelé akadozottan, dadogva: „Oh nem, gróf ur, — az évek — a hosszú idő — és a távolság, de hiszen a legelső szó és a régi barátság.”

„A barátság grófnő nemes, lelketemelő érzelme, de a fiatal ember keblében sokkal hatalmasabb érzelme fejlődött, mint mind a barátság. Oly magas képzőerővel bírt és úgy tudott remélni, hogy boldogságának tétő pontja képen — ön mosolygói fog feletle, grófnő — piciny kedves tanozcát mint népte képzéle! De szegény volt s így nem nyújthatott biztos jövőt egy önének, és nemes jövétőlének mindon kifogása, — az ő piciny Berthája minden könyűnk és kéremének daczára elutazott Amerikába. Bevallá a marquisnak minden tervét és reményét, de legkevésbé sem akarta befolyásolni a leány választását, ha távolítale azt alkalmas há-zasság kínálkozék; csak eléggé korán érte-sítse őt a dolog felől, hogy Henrick Ameri-kából visszatérhessen, mielött még megköt-tetett légyen a házasság.

Az utak, grófnő, melyeken a gondvise-lés bennünket vezet, gyakran sötétek és viha-rosnak, de mindig a legjobb csúbos vezetnek.

Akik tehát a mondottakra névze velünk egyet értenek és e munkára vállalkoznak, sziveskedjenek egyelőre tá-jékozás kedvéért vagy alulrólntál Szab-dkán, vagy Frankl István fogymu. igazgató úrnál Ujvidéken, vagy pedig Radics György fogymu. igazgató úrnál Zomborban közreműködésüket megígérni, hogy ezután remélhető kedvező esetben egyletté alakulván, közösen megállapí-tandó terv szerint a teendőket kijelölhessük és egymást támogatva és buzdítva an-nál biztosabban foghassunk feladatunk megoldásához.

Vannak bizonyára vmegyénkben so-kan, akik szeretnének és tudnának ugyan munkálkodni, de határozott céljuk még nincsenek; azok a sok teendőből kitű-zött egyes részeket dolgozhatnának fel. Igen sokan lesznek, akiket helyzetük vagy elfoglaltságuk a tényleges közre-működéstől visszatart. De azok is, száml-talan alkalmat találhatnak más uton s módon érvényesíteni jó akaratukat és a társulat morális és oeconomicai felvirá-goztatására közreműködni: személyes be-folyás, buzdítás, ajánlgatás, könyv-, ok-mány- vagy régiségek ajándékozása, *tagdíjak vagy egyéb pénzbeli adományok által sat. vagy az által, hogy egyes helyhelyekre figyelmeztetnek vagy egyes gyűjtemények tanulmányozását közve-títik sat. Így pl. czélszerű volna vár-megyénket illető mindennemű régibb és újabb kiadványokat, fuzeteket, lapokat sat. gyűjteni egy majdan alapítandó vmegyei muzeum részére. — Szóval, mindenki találhat magának elég tért és munkát, a társulat érdekeit előmozdi-tani s így saját hazafii kötelességé-nek megfelelni.

Iványi István.

Vidéki levél.

Zombor, 1880. oct. 10-én.

Azt mondja Berzsenyi: „Tündér szerencsének kénye lány, vet”, s ebben igazza volt, előpélda vagyunk rá. Miután minket is kényere kedvére hanyagotat ráncos arcú fortuna néni ke széles és Bácskában, végre levett tündér (?) falaiába, oh Nagy Zombor! Köszönet néked, myops istennő! Mennyivel sze-

Henrickben. Ugyanez időben halt meg adp-tivatja is, és jogos örökösévé tette. Hósnak tehát gazdag volt, elérte a célt, melyért küzdött, és ellentétlenül vonzódtól szer-melének „céánán” jába, a földre, melyen született, a helyre, hol búcsójge ringott, de azon szilárd elhatározással, hogy ha remé-nyei nem teljesülének — visszatér Ameri-kában, hogy ott haljon meg. Az érzelme, melyek a gróf lelkét átözgék, midőn 20 évi távollét után ismét álléphez Franchon határára, midőn kiolthatlan szerelmének tár-gyához közeledett — azok kimondhatatlanok görőde.

Végre megtudta a marquis és leányá-nak tartózkodási helyét, a vágy szárnyain repült oda és meglelte — a marquisban régi jó barátját, de a szép piciny Bertha — ki eközben csábító hajadonná fejlődött ki — Bertha nem ismeré őt meg, és csak ho-mályosan emlékezek egykori tanitójának né-re. Oh grófnő, e teljes feledés megsemmi-sított csapás volt Henrickre névze; ehhez járult még, hogy T . . . k. a. mást szerette. Alig tudta meg azonban a gróf Bertha vi-szonyát, elhatározá, hogy gondoskodni fog a fiatal leány boldogságáról, kit gyermek éveiben oly gyégyed szeretettel iparkodott boldog-gatni, és ki az évek hosszú során át, csaknem ideális imádásának tárgya volt, — mindent, vagyonát, legdéesebb álmait akará érte feláldozni. De elég megkelettel győ-ződnie, hogy e magas áram csakugyan Bertha boldogságáé vásárolja-e —

(Végo következik)

recesésebbek valánk Vulkán bicsónál, ki leesvén a sziklás Lemnos szigetére, ki-tőlésen halhatatlan lábát; holott mi egész-pasai kégyélemmel hullottunk alá: liba-máj lágyasága sárbólósódbé, Zombor! Minthogy tehát akarunk eltérnie is ide vetődött: illendően tartjuk „Baja” tisztelt olvasóinak holmi eseményekkel és megjégyezésekkel kedveskedni.

Első megjégyezésünk tehát: hogy Zombor roppant tudományos város, hol a bölcsészetet mászánként mérik, azért nálunk annyira elterjedt, hogy ha valaki pinsinai vagy kanti tudós értekezéseket akar olvasni, csak egy garson sajtot vegyen és rá akad. Miből könnyen gya-míthatja mindenki, hogy nálunk holmi olvasó egyletekre nincsen szükség, de meg ki is volna oly esztelen, hogy társulatunk évenként 8-10 forintot fizetni csupán az olvasásért, holott: 3 forintot egy egész mázsa papíroszt örökaron megvehet?

Vannak Zombor piacain több ily zsíros fölételek, melyeket a t. község azszaltára tállalhatnak: de félünk, hogy ezek által csomórt gerjesztünk.

A legújabb hírek közöl azonban elnem mulasztjuk tollunk hegyére venni, hogy a f. év szeptember hó 1-én élethe lépett büntető kódex egymás után ragadja maga után áldozatait; ime most legközelebb büntetés alá eszt három állami hivatalnok, a kath: harang-ozó és segédkántor és egy gymnasiumi tanuló, az első három köztizviselő 100-100 forintra és külön 10 napi fogságra, a harangozó, a kántor és az emilitet diák 20-20 frtra és 3 napi magán fogságra lettek elítelve. (Szer-vény ujb.)

Más esemény! liztes cizcuszánk egyike olvasmányos gerjez pillantást mert vetni e székvaros hősei egyikének korom fekete kecske-szakállára: ez persze sub roza nem maradhatott Zomborban a pletyka eme kifogyhatlan bányájában*.)

— Képzeltetni, mely nem olvaszó pillantást vetett cizcuszánk férje, a vaskaru molnár cizma hű-szinkre! és ennek Anazon terméti neje amarra — lett pórpaput — had és háboru, dolgozott öklől és tenyér, meg-indult a hatalmas Actió.

Folyó hó 3-rol 4-re való éjjelen a város kellő közepén, épen a város ház áttelében belpót kirabolnak.

A bakter ugyan rájuk bukkant, de szépszerivel le verték, — és ugyan-csak az éjjel egy boltos legényt is, ki haza menőben volt, nem igen távol a rablás színhelyétől az utcán ismeretlen utonálók fél holtra verték és kirabo-ltak, szépen indul az óz, ugyan mit hoz majd a ridég zimankós tél?!

Istenem, ha már éjszákatt alkottál, miért nem rendelsz villámokat is, melyek czikkázza suttának le a gonoszokat, kik éjnek évadjában csillag fény mellett vétkeznek, lopnak és rabolnak!

R—y

Különlék.

— Ő F e l s ő e a király név-
-népét isztentiszteletet ilték meg vá-
-rosunkban, a melyen jelen voltak úgy
-a polgári, mint a katonai hatóságok,
-hogy idvőt kérjenek dicsőségesen uralko-
-dó királynak fejére — Az isztentisz-
-telet alatt — melyet a pleb. templom-
-ban jót. Berényi Dániel esp. plebánus
-ár, fényes sgdéllalt tartott — a hely-
-beli képzélel újuszág énekel.
— Legújabb aszfalt recept.
Szedd össze a kocsiat személt, hányd
el 8 közelekései ut mentén, és kész
a járda. — Ezen új recept szerint
készül a beltárosban, a fő-forgalmi
uton, a plebánia templom körül, 1880-
ban, october hóban a járda, — a
városi köz-tisztaság előnyére, a szelnek
nagyobb örömére, s az ott lakóknek
külömbös vigaszára. Reméljük a tekintet
főkapitány ur, nem fogja helyeselni ez
új utépítési módot.

* Ugy látjuk levelezünk is szozalmassan kultúránk, hogy a magra el ne vesszen! Szecő!

— A tizenhárom aradi vértanú halldának évszázados napján, f. hó 6-án Requiem tartatott a főtemplomban, az 1848-49 ki honvédekől megmaradtak és nem nagy számú közönség jelenlétében, pedig az a tizenhárom megérdemelte volna azt, hogy haláluk 31-ik évszázadulján egy imát mondjon értök az összes magyarországi. Ugy látszik feledésbe mentek ök, holott a nép szívében örökké élni kellene emlékeiknek. — Körülbelül jobb lenne — e közöny után félre — ha e napon fegyvertörítők és hősök arczképeit, hogy ne kelljen rájuk pirulással tekinteniünk.

— A „Báránny” vendéglő végre új mezt kapott: úgy kívülről, mint belülről kitisztították, az ajtó s ablakokat megrestették. Bizony ráért mindaz, mert ez előtt pirulva kellett a vidékieknek mondanunk, hogy ez a városnak — még pedig egyetlen — tulajdonát képező vendéglője. — Most van némi remény arra, hogy nem fogják kikerülni a vendégek. Ami a szentermet illeti, az is nagy renovation ment keresztül. Az új szinpadot most készítették, még pedig sorényen, hogy a nem sokára bevonuló színészek azonnal (de nem 20-án!) játszassanak.

— Mint értesültünk, az utóbbi időben biztosítási ügynekökö vergődnek a vidéken, kik az általuk szolgált intézetek akarata ellenére, saját készített hírlapozitkék, pamphleták által iparkodnak régi és jó hírből álló intézetek, mint például a „G r e s h a m” üzletét befolyásolni. A közönséget óvjuk ezen egyének garázdálkodásaitól.

— A német irás-olvasás ellen, már t. i. a gót betűk ellen olvasunk egy igen talpraesett cikket a „Kölnische Ztg”-ban. Ez ugyan csak azt vitatja, hogy az ágas-hogas gót irás rontja a szemet és főoka a Németországban annyira otthonos rövidlátásnak s az ezzel járó púpaszemnek. A mit alaposan ki is mutat. Nekünk persze még más okunk is van a német olvasmányt kártoztatni, ha az a magyarnak rovására történik; de már csak szem kimelése tekintetéből is azt mondjuk: ne olvasson magyar ember német lapot.

— A „Képes Család Lapok” 1-ső száma a következő változatos tartalommal jelent meg: Regény a zárdból. Elbeszélés, irta Degré Alajos — A pacsiirta levele. Tárca Blahány Lujzától. — Caesar ünnepén. Ábrányi Emil költeménye. — A kis beteg. — A garabanczás diák. Elbeszélés, irta Sümegi Kálmán — Apró történetek: Rettenetes emberek. Csak lélekjelenlét! — Az erdőben — Tetemre hívás. Arany János költeménye. A mit Dezsőri nem tud. Rajz, irta G. Büttner Julia. — Vadászat. — Miért nem öt percczel előbb? Amerikai kaland. — Képek az állatvilágból. A nyul. Dr. S. J. — Hogyan csinálják az esőt Afrikában? Arany kalászkok. — Angolosan. — A siurambházban. — Mozaik: Egyveleg. Házassági statisztika. Nagy mondások. — Mindenfél: Irodalom. Balosetek. Dráma a tenger fenekén. Új zeneművek. — Szerkesztői üzenetek. — Képek: A kis beteg. — Az erdőben. — A „Tetemre hívás” cz. költeményhez. — Vadászat. — A nyul. Négy képpel. Angolosan. — A siurambházban. — Melléklet: A „Poste restante” cz. amerikai regény 1—16 oldala. — A boritékon: Heti naptár. — Az unalom óráira. — Ertesítés. — Kérdések és feleletek. — Hirdetések. — Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetés postautalvánnyal Melner Vilmos kiadóhivatalába (Budapest katlap-utca 6. sz.) küldendő.

— Nőemancipáció. Esztergomban az egyik ottani pénzintézet pályázatot hirdetett egy szolgai állomásra. Ebben az inséges időben kapva kaptak az irtese-désben levő szolgai állomásos; a pályázók száma 29 volt. A pályázók közt volt egy 16 éves csinos leány is. És megtörtént az az unikum, hogy a szolgai állomásra szóibőséggel meg lett választva a csinos kis leány. A mint a választás eredményét kihirdették, volt

nagy álmétkedés, sőt egyik választmányi tagról is fogalmazott egy jegyzőkönyvet, amely szerint követelte, hogy a megválasztott „szolga” köteles egy év leforgása alatt férjhez menni és pedig ahhoz, a kit a pénzintézet vezetői kijelölnek.

Csarnok.

Hulló könyvek.

I.
Ne áldj, oh, de ne is átkozz!
Abban, mit a jóvám rón hoz,
Ugy sem lehet más, — nem, csak roz.

Hüség volt, büszkeség mind,
Hogy el néztem azt a nagy kint,
Mely szédült a szép öröminak

Órult, vétkes tett volt tölem,
Hogy bukásom elszívoltam.
— Az ég se nézi el ezt, nem!

II.

Nyomorult volt lelke, most az még szárazorta,
Hogy a gunyt, mit szívem titkon rejteve hordá,
Ajakam előtt, szemembe kimondta.

Megbocsátánád-e az iszonyu vétket
S a szót, a mit mondtam sértett nagyál néked?
— Ne bocsásd meg, inkább tiporj el, kövezz meg!

III.

Szívem beteg, nagyon beteg,
Fájó sebe úgy ég, lángol,
Oh, ez be csak akkor fogod,
Ha te nekem megbocsátol.

Szívem agyag, fáj, ha dobban,
Mert a csónak, meghitt helyen
Nem találak; többé ottan
Lábad nyomát sem lelhetem

De a helyet, hol utolszor
Ültél édes szép agyalom,
A míg szívem lángol, ég, forr,
Szazszerszer megcsókolom...

Oh, iszonyu, rettenetes,
Hogy olyan vöd jött ki számon;
Méló vagyok rá, hogy megvess,
S hogy a világ megdöbben.

IV.

Jaj de sokat sírok
Féjél úgy, mint nappal,
Pihenni sem bírok
Gyötörő fájdalmammal.

Pedig hogyha leszáll
A nap s hjon az alkony;
Édes bus hangodat —
S bocsánatot hallom

Nem ér semmit! — Oh, mert
Elkerül az álom,
Gyötör az órád és —
A keresztet hányom.

Féjtelig, hajnalig
Imádkozom érteid
— De tőlem tán már az
Imádság is vétek?!

V.

Neked is fáj, nekem jobban,
Hogy azt a szót rád kimondtam.

Megértemtem büszke lelkeid,
Oh, bocsásd meg és fel se vedd.

Iszonyu sok fájdalom ért,
Magszevendek én azokért.

Búnómért, ez az én bűtem:
Elkárhözom én még itt lemm!

Lakos Gyula.

Aristocrata és demokratia a konyhában.

— Angolhon és Amerika. — Sir Joshua Walmesley az ötvenes években a demokrátiát képviselte az angol parliamenben, ismerős lévén, gyakran beszélgetünk politikai elvekről s ó csakugyan beismerte, hogy az angol nép minden ízében aristokrata. Minden democraticus gyártulajdonos legidősb fiára hagyta fekvő birtokát, s a gyár-munkásokat büszkék a lordok parkjaira s palotáira, melyekből egyebéiről az egész tavaszán át vasárnaponként nincsenek kizárva.

„Még tulajdon házamban is cselédeimnek kellett találkozzom aristokrata nézetekkel” szölt Sir Joshua, megválasztatván parlamenti tagnak e házat vettem meg, az éppen akkor elkészült Westbourne Terraccon a cselédek szobáit kényelmesen rendeztettem el, van nekik tisztességes éttermök s abba nagy kerek asztalt tettem, s kényelmes széket minden cseléd számára, azt hittem meg lesznek elégedve. Másnap reggel pedig az inas s jelenti, hogy felmond, s hogy a szakácsné is felmond, s összes cselédség meg nem marad a háznál.

„Hát fizetéstek, s bánásmódunk nem tisztességes-e?”

„Nagyon is tisztességes, e részben nincs panaszunk, de a házban nincs rend, nem marhadatunk, méltóztassék a konyhába lépni, a szakácsné jobban el tudja mondani panaszainkat.”

Sir Joshua lement a cselédek éttermébe s várta már cselédjei s a szakácsné volt szószólójuk.

„Mi nem marhadatunk meg olyan házban, ahol nincsen rend, ki látott életébe kerek asztalt ebédlőn! Ide hosszú, négyszögű asztal kell, három szék s két léca. Én ülök felül, jobbra alattam az inas, balra a kocsis, mind a kettő széken, a többi más léccán ül, mindegyik a maga rangja szerint, így mindenki tudja, melyik a hely, mely őt megilleti. Ez a jó rend, ezt akarom én!”

Erre mindnyájan, még a lovasz, szolgált és a kukta is rákiáltottak, „így akarjuk mindnyájan, azt akarjuk, hogy rend legyen a háznál!”

Meg kellett tüstént változtatni a cselédekből elrendezését, s a melegebb helyre volt állítva, de Sir Joshua nem bízott ezentul a demokratia győzelmében Angolhonban.

Amerikában más nézetek uralkodnak a cselédeknek.

New-Yorkban meg voltunk hiva ebédre egy előlékö ügyvédnél, ki egyszersmind tábornok volt s a new-yorki milícia főparancsnoka. — Villája egy órai távolságra feküdt a városhoz, pontban öt órakor ott voltunk s a háziasszonyt nagy zavarban találtuk. Panaszodott, hogy szakácsnéja egy óra előtt belépett salonjába, felmoudott, hat dollárt tett az asztalra, azon két heti bért megértéséül, melyet a cseléd szabály szerint a felmondás után még kiszolgáltatni köteles volna s rögtön eltávozott. A háziasszony egy hét előtt jó ki szidta valami rendetlen-ségért, ezt ő demokratia nézeteivel nem tudta összeegyeztetni, s hogy megboszulja magát, bevárta a napot, mikor vendég jő a házhöz, nem főzött s akkor ment el, mikor már késő volt a városból ebédet hozatni, mert a ló sem volt otthon. A háziasszony bocsánatot kért a rossz ebédért, maga főzte, pedig nem értett e mesterséghez.

Nagyt neveltünk, és én megköszöntem ezen első leczkét az amerikai demokrátiából és egyenlőségéből.

„E-r.”
Pulszky Ferencz.

E lap 47. számában közölt „Szám-rejtvény” értelme:

Amit ma megtethetsz, ne halaszd holnapra.

Megfejtették: Nits Zséni k. a. (Baja), Mayer János ur (Baja), Dreisziger Ferencz ur (Baja), Petrovics Lujza k. a. (Nagyvárad), Petrovácz Sándor ur (Baja), Vida Ferencz ur (Baja), Deutschné Róza urné (Bpest), Hitzhaus Péter ur (Baja), Gyulai József ur (Baja), Hága János ur (Baja), Bigl Bálint ur (Baja).

Szám-rejtvény.

A dolár-tól.
5. 3. 6. 10. 15. Férfi név.
11. 12. 8. A víz lakója.
17. 18. Enkelül mi sem történhet.
13. 14. 4. 16. Sokan vágyának ezután.
7. 9. 2. 4. 1. 14. Csinos nőnév.
1—18. Kévdvö zenéjü operette.
Megfejtési határidő oct. 16.

Szerkesztői sürgöny.

R-y urnak, Zombor. „Zaidó ellenes cikketek elfogadók-e?” Sem zaidó, sem katolikus vagy lutheranus, sem nazarenius vagy manicheus ellenes cik-

keket nem fogadok el közlés végett. De ha zaidó, katolikus, lutheranus, nazarenius, oribodox vagy ahabat, — e m b e r e k é! — folkezetlenségűl vagy folkezetlenségűl, — e g e z e n a l l e k e n t i v e ” nyilvánosan megdicserni vagy megrovni valót talál s azt velem megfelelő fogalmazásban közli, teret engedek és helyt állók.

Nyílt tér.*)

Megvételre kerestetik

a néhai Dömötör Zuárd által szerkesztett „Baja” azon száma, melyben Poller man Bertalan ur elterajza és arczképe foglal-tatik. Az illető, kinek e lap birtokában van, sziveskedjék jelentkezni a

„B A J A”
kiadó-hivatalában.

*) Eravat alatt közzétéért nem vállal felelősséget a szerk.

Üzleti tudósítás.

Baja, 1880. október 9-án.

Buza	10.90
Zab	5.30
Árpa	8.80
Bab	5.70
Róz	9.90
Ükös	3.70
Kukorica	5.—
— Az árak 100 kilogr. után.	

Az első cs. kir.

DUNA GŐZHAJÓ ÁSI TÁRSULAT

Pásta a személyes állító hajójának

MENETRENDJE.

Bajáról Budapestre: szombat kivételével naponként reggeli 4 és fél órakor

Bajáról Orsovára: hétfőn csütörtökön és szombaton reggeli 6 órakor.

Személyszállítóhajómenetek:
Bajáról Budapestre: naponta d. u. 4 órakor
Bajáról Mohácsra: — este 8 —

Feladás szerkesztő:
Dr. BARTSCH SAMU.

Kiadó-tulajdonos:
NÁNY LAJOS

6716.
K. I. 1880.

Pályázati hirdetmény.

B A J A törvényhatósági joggal felruházott város szabályrendeletéként

20 constableri állomás

szerveztetett, kiknek egyenkénti évi fizetése — ruházaton kívül — 300 frt.

Az állomás elnyeréséhez megkívántató kellék, hogy a folyamodó feddhetlen magaviseletű, kiszolgált honvéd-vagy közös hadseregbeli altiszt volt legyen.

Az igazolványokkal felszerelendő folyamodvány f. évi november hó 8-ig Baja város Tanácsához címzelve, az igtató hivatalnál adandó be.

Kelt Baján, 1880. október hó 2-án tartott tanácsülésből.

Dr. Hauser Mór,
polgármester.

SCHMIDH.

GÉPGYÁROS.

MARSHALLSONS & CO. LMTD.

vezérügynöke,

Budepest, váczi-ut 72. szám,

ajánlja

Órlo-malmait

fogaskerék- és szijjhajtásra minden tetszés szerinti nagyságban;

VETŐGÉPEIT,

TRIEURJEIT,

eredeti hármaskéit.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Egészen új rendszer után készült

BOR-

GYÖMÖLCS-SAJTÓK

körösávar nélkül, melyek 2-szer oly gyorsasággal sajtolnak, mint a régi prések. Felállításukhoz kevés térség szükséges, emellett igen könnyen kezelhetők, igen szilárdan építvék és tartósak.

Áraik a sajtók nagysága szerint 75 firtól felfelé franco Bécs. — Kívánt mintarajzok bérmentve és ingyen küldetnek. Ügyműkök ke-restetnek.

PH. MAYFAIRTH & Co.

gépgyár Frankfurt a/M és Bécsben: Praterstrasse, 74.

Levéllhell megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Gyönyörű szép női-ruhakelmék valamint divatos kész női öltözékek legelőszobban kaphatók

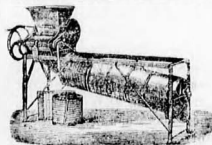
HAMBURGER ADOLF

női divatár raktárában BUDAPEST, Koronaherceg-utca 10.

Minták ingyen és bérmentve.

Minden kiállításon az első érdem-eremmel kitüntetve.

Ezüstérem Páris 1878.

BROGLE J. és MÜLLER

gép- és rosta-lemez gyára Budapestben

a Margit-híd közelében, készít

Trieuröket (konkoly választó) 6 különféle nagyságban.
Trieur hengereket malmok számára.
Koptatókat,
Szelelő rostákat,
Szitákat és rostákat cséplőgépek számára.

CLAYTON ÉS SHUTTLEWORTH

BUDAPESTEN.

A közelgő időnyre ezennel ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat, malmok, szecskavágók, répapuzók s egyéb gépek beszerzésére, s egyidejűleg bátrak vagyunk ez alkalmat felhasználva, a nagyérdemű gazdaközönseget arra figyelmeztetni, hogy a f. évi szeptemberhó 19-től 22-ig **Bécsben** megtartott gazdasági gépkiállítás és gépversenyénél, gépeinknek hasonlíthatatlanul kitűnő szerkezete és szabatos munkája a bíráló bizottság által **7 db. ezüst-eremmel** lett kitüntetve és pedig:

az egyetlen nagy ezüst-eremmel szállítható **4 fogatú** tisztító szerkezet és szákoló készülékkel ellátott **Járgány cséplőgépünk** — a legnagyobb kitüntetés egy nagy ezüst-eremmel **VRS I.** jogú **3 vasu** cénk; — az egyedül készült vitakötő ezüst-eremkekkel pedig **konkoly választó gépeink** (Trieurök), **szecskavágóink**, — **rögtörőink**, — **répapuzóink** stb

Gépgépek a kiállításból egyáltalán ki voltak zárva.

CLAYTON és SHUTTLEWORTH.

Budapest, váci körút 80. sz.